

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **A. B.**, zast. Mgr. Luisem Velázquezem, advokátem, se sídlem Za Poříčskou bránou 390/18, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, pošt. Schránka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2019, č. j. 4 Az 14/2019 – 24,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2019, č. j. 4 Az 14/2019 – 24, **se ruší** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Luisi Velázquezovi **se přiznává** odměna a náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 6800 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného 25. 2. 2019, č. j. OAM-15/ZA-ZA11-ZA19-2019, kterým byla žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno dle § 25 písm. i) zákona o azylu a bylo určeno, že státem příslušným k posouzení žádosti dle č. 1. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 (dále „nařízení Dublin III“ nebo „nařízení“) je Polská republika.

[2] Stěžovatel dne 14. 1. 2019 v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že vycestoval letecky z Taškentu do Minsku, odtud letecky pokračoval do Varšavy; v Polsku pobýval do 2. 1. 2019, do České republiky přicestoval autobusem. Měl polské vízum platné od 23. 1. 2018 do 9. 1. 2019. O mezinárodní ochranu žádá z důvodu dluhů, potřebuje vydělat peníze na léčbu nemocné manželky. Do Polska přicestoval za prací, pokud se vrátí do vlasti, tak mu hrozí, že mu vezmou dům a zůstane na ulici. Během

pobytu v Polsku mu nebyla vyplacena mzda ve výši cca 820 dolarů, obrátil se na policii, ta mu nijak nepomohla. Do České republiky přicestoval s posledními penězi. Jiné potíže v Polsku neměl, zpět se tam však vrátit nechce, protože v České republice je s cizinci lépe zacházeno.

[3] Žalovaný odkázal na čl. 3 odst. 1 a na čl. 8 – 15 nařízení dopadající na případ stěžovatele, dne 8. 1. 2019 požádal Polskou republiku o převzetí příslušnosti k posouzení žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu. Ve správním spise je založena zpráva Ministerstva vnitra: Informace OAMP Polsko ze dne 8. 1. 2018, žádost o převzetí do Polska ze dne 8. 1. 2019, akceptace žádosti Polskou republikou ze dne 14. 1. 2019, protokol o pohovoru, protokol o seznámení s podklady rozhodnutí. Žalovaný na základě informace OAMP konstatoval, že na úrovni Evropské unie, ať již jejich jednotlivých výkonných orgánů či Soudního dvora EU ani ze strany Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí pro členské státy Evropské unie nebo Rady Evropy, které by jednoznačně deklarovalo systémové nedostatky řízení ve věcech mezinárodní ochrany a přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu v Polské republice dosahující dokonce rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv Evropské unie; Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky rovněž nevydal žádné stanovisko, aby se členské státy Evropské unie zdržely transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do Polské republiky, jako to učinil například zcela jednoznačně v minulosti v případě Řecka. Konstatoval, že Polská republika je členem Evropské unie, je schopna zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů i ze strany nestátních subjektů, ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách. Podotkl, že rovněž skutečnost, že v Polské republice ročně žádají o udělení mezinárodní ochrany tisíce uprchlíků, svědčí o neexistenci obav uprchlíků z tamního azylového systému. Žalovaný posoudil žádost stěžovatele s ohledem na výše uvedené jako nepřipustnou, a proto řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil; současně určil dle čl. 3 odst. 2 nařízení Polskou republiku jakožto zemi příslušnou k posouzení žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany.

[4] V žalobě proti rozhodnutí žalovaného stěžovatel namítal nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí, uvedl, že v polském azylovém řízení dochází k vážným systémovým nedostatkům, nebyla řádně zjištěna faktická situace v Polsku, žalovaný si neobstaral dostatečné podklady a rozhodnutí řádně neodůvodnil. Poukázal na to, že byl využit jediný podklad, ze kterého není možné zjistit, zda k systémovým nedostatkům dochází, dokument obsahuje jen odkaz na právní úpravu azylového řízení; žalovaný pouze deklaruje, že využil Informaci OAMP, která však nic nevypovídá o aktuální situaci v Polsku a přístupu polských orgánů k žadatelům o mezinárodní ochranu; stejně tak poukázal na to, že v Polsku ročně žádají o udělení mezinárodní ochrany tisíce uprchlíků, o stavu a kvalitě azylového řízení nic nevypovídá. Stěžovatel poukazuje na to, že naopak velké množství žádostí může znamenat ohrožení kvality řízení.

[5] Stěžovatel v žalobě jakožto samostatný žalobní bod dále namítl systémové nedostatky v Polské republice, odkázal výslovně na stanovisko European Council on Refugees and Exiles (ECRE) hovořící o systémových nedostacích v některých zemích, mimo jiné i v Polsku; přijímací a bytová střediska pro žadatele o mezinárodní ochranu mají být přeplněná vzhledem k množství žadatelů, žadatelé žijí ve ztížených podmínkách, je komplikován přístup k poradenství a rovněž je složitý přístup k soudní a jiné ochraně

pokračování

v případě neudělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel dále poukázal s odkazem na uvedení zdroje na rozhodnutí nizozemského soudu, který konstatoval, že došlo k deportaci osob bez možnosti domáhat se účinné ochrany z důvodu neefektivního systému v Polsku, dále zmínil stanovisko UNHCR, dle kterého Polsko žadatele z Ukrajiny vrací, a to aniž by došlo k dostatečnému zhodnocení skutečností jednotlivých případů; odkázal rovněž na další zprávy, ze kterých dle stěžovatele vyplývá, že Polská republika systematicky neuděluje mezinárodní ochranu v jakékoli formě osobám z Ukrajiny, a to i když pocházejí z válkou zničené části země. Poukázal rovněž na skutečnost, že Polsko zamezuje vstup osobám, které na jeho hranicích projeví úmysl požádat o azyl, po několikaminutové kontrole příslušné orgány žadateli sdělí, že je ekonomickým migrantem, a ne uprchlíkem, přitom od takového jednání neodrazuje polské orgány ani příkaz Evropského soudu pro lidská práva, který tyto praktiky polské vládě zakázal. V Polsku je rovněž obtížné dosáhnout na právní pomoc, neboť vláda zablokovala financování této pomoci; stěžovatel uvádí, opět s odkazem na zdroje informací, že v roce 2018 na tuto pomoc dosáhlo pouze 365 žadatelů. Dle stěžovatele průběh azylového řízení v Polsku naplňuje obavy dle čl. 3 odst. 2 nařízení. Ze znění uvedeného článku je zřejmé, že k jeho aplikaci postačí domněnka systémových nedostatků, pokud je založena na existenci závažných důvodů; stěžovatel tvrdí, že tyto důvody prokazují zdroje, které k jednotlivým svým tvrzením v žalobě uvedl; poukázal na to, že tyto zdroje měl využít již správní orgán, na kterém primárně důkazní břemeno leží.

[6] Městský soud neshledal žalobu důvodnou a zamítl ji; konstatoval, že v Polsku jako státě příslušném k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nedochází k systémovým nedostatkům ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení. Ze souhrnné informace Odboru azylové a migrační politiky MV o azylovém systému v Polsku ze dne 8. 1. 2018, jež je obsažena ve správním spise, vyplývá, že Polsko dodržuje všechny standardy EU stran řízení a udělování mezinárodní ochrany. Polsko má v tomto ohledu vyhovující legislativu a dostatečně právně upravené příslušné instituce a pravomoci orgánů, součástí posouzení žádosti je lékařská prohlídka, během pohovoru k žádosti mají žadatelé právo na bezplatnou pomoc tlumočníka, při pohovoru je brán ohled na pohlaví, příp. zranitelnost žadatele, proti rozhodnutí je možno podat odvolání s odkladným účinkem, proti odvolacímu rozhodnutí mohou žadatelé podat žalobu k soudu, přičemž mohou požádat o pozastavení právní moci rozhodnutí, proti němuž brojí, proti rozsudku je možno podat kasační stížnost, jíž lze na návrh přiznat odkladný účinek, žadatelé jsou po celou dobu řízení oprávněni komunikovat s mezinárodními a nevládními organizacemi. Dále citoval ze zprávy OAMP nediskriminační sociální a materiální podporu, odkázal na obsazenost přijímacích středisek, počty podaných žádostí a počty pozitivních rozhodnutí. Konstatoval, že informaci o azylovém systému v Polsku považuje za dostatečný a objektivní zdroj údajů, a jednoznačně odmítá tvrzení o pouhém opsání polské právní úpravy bez ohledu na skutečný stav; zpráva není toliko reflexí psaného práva, nýbrž kompilátem faktů z různých zdrojů; souhrnná informace představuje dle soudu důkladný, kompaktní a vyvážený soubor poznatků. Podloženou tezi o neexistenci systémových nedostatků v polském azylovém řízení nemohou dle soudu zpochybnit tvrzení o dílčích nedostacích, které uvádí stěžovatel ve své žalobě. Přisvědčil stěžovateli v tom, že pouhá skutečnost, že v Polsku každoročně požádají o mezinárodní ochranu tisíce uprchlíků, jistě nepostačuje k vyvození podložených závěrů, avšak v souhrnu všech konstatovaných informací je touto okolností dotvářen ucelený obraz o systémové nezávadnosti polského azylového řízení. Z údajů obsažených ve správním spisu nic nenasvědčuje tomu, že by Polsko bylo azylovými žádostmi přehnaně

vytíženě. Městský soud odkázal rovněž stran absence systémových nedostatků v polském azylovém řízení na judikaturu Nejvyššího správního soudu; např. usnesení ze dne 16. 5. 2017, č. j. 6 Azs 123/2017 – 33, usnesení ze dne 7. 6. 2016, č. j. 8 Azs 18/2016 – 52. Dle městského soudu žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav, přičemž přihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, a uspokojivým způsobem své rozhodnutí odůvodnil, přijaté řešení také odpovídalo okolnostem daného případu.

[7] Kasační stížností napadá žalobce rozsudek z důvodu jeho nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a jiných podstatných vadách řízení před soudem, které měly za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a výslovně tak uplatňuje stížnostní důvody ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a), d) zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

[8] V kasační stížnosti stěžovatel především poukazuje na to, městský soud v odůvodnění rozsudku provedl stručnou a dle přesvědčení stěžovatele naprosto nedostatečnou rekapitulaci obsahu podané žaloby a dále rekapitulaci vyjádření žalovaného ze dne 29. 4. 2019 /body 2., 4. odůvodnění/ a konstatoval, že ve věci rozhodl bez nařízení jednání za souhlasu účastníků ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. V rámci přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí soud provedl dokazování obsahem listin založených ve správním spise; v rámci hodnocení provedeného dokazování a v reakci na stěžejní žalobní námitku stran systémových nedostatků v polském azylovém řízení, kterou stěžovatel podpořil označenými důkazy, se soud prakticky „spokojil“ s informacemi obsaženými ve zprávě MV ČR ze dne 8. 1. 2018, kterou považoval za komplexní, objektivní a dostatečný zdroj relevantních informací prokazující nedůvodnost žalobních námitek.

[9] Stěžovatel tvrdí, že žalobou ze dne 25. 3. 2019 napadl rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu a vymezil uplatněné žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když označil konkrétní ustanovení správního řádu, které měl žalovaný při svém rozhodování porušit a současně vytkl žalovanému nesprávnou interpretaci článku 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení. Zejména namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí žalovaného spočívající v nedostatečném posouzení aktuální faktické situace v Polské republice ve vztahu k azylovému řízení. V této souvislosti tvrdil a prokazoval, že žalovaný měl možnost a povinnost se seznámit s veřejně dostupnými a průběžně aktualizovanými zprávami a soudními rozhodnutími ohledně situace žadatelů o mezinárodní ochranu v Polské republice a přístupu polských státních orgánů k těmto žadatelům, a nikoliv pouze a jednostranně vycházet z jediného zdroje informací, kterým byla souhrnná informace Ministerstva vnitra ze dne 8. 1. 2018, nehledě na skutečnost, že žalovaný tento zdroj informací využívá toliko k citaci polské právní úpravy, aniž by tato zjištění konfrontoval se skutečným stavem azylového řízení, což samo o sobě prokazuje, že žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu, čímž nepochybně došlo k porušení příslušných ustanovení správního řádu zaručující řádné a objektivní zjištění stavu věci. V žalobě rovněž uplatnil stěžejní žalobní námitku týkající se existence závažných systémových nedostatků v polském azylovém řízení, tato žalobní argumentace byla podpořena odkazem na konkrétní stanoviska a judikaturu zahraničních institucí a justičních orgánů a ve vztahu k aplikaci a interpretaci článku 3 odst. 2 druhý

pokračování

pododstavec nařízení Dublin III rovněž na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu.

[10] Stěžovatel dále tvrdí, že v žalobě se rovněž podrobně vyjádřil ke správné aplikaci a interpretaci článku 3 odst. 2 druhý pododstavec nařízení Dublin III ve spojení s čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie, když vyslovil přesvědčení, že k použití tohoto ustanovení postačí domněnka systémových nedostatků, pokud je založena na existenci závažných důvodů, které v řízení tvrdil a prokázal z několika nezávislých zdrojů a takto měl v rámci dokazování a rozhodování o podané žádosti správně postupovat žalovaný správní orgán, který však na své zákonné povinnosti naprosto rezignoval, a proto jeho rozhodnutí vykazuje znaky nezákonnosti spočívající v nepřezkoumatelnosti. K prokázání uplatněných žalobních námitek v žalobě řádně označil a navrhl k důkazu pod body 1 – 12 konkrétní veřejně dostupné zdroje informací, ze kterých bylo lze učinit skutková zjištění prokazující důvodnost žaloby a nezákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného.

[11] Dle stěžovatele se městský soud vůbec nezabýval podstatou uplatněné žalobní argumentace, na kterou prakticky vůbec nereagoval s výjimkou stručné rekapitulace obsahu žaloby, a současně se jakkoliv odmítl zabývat řádně označenými důkazními návrhy, aniž by v odůvodnění rozsudku uvedl, z jakého důvodu k jejich provedení nepřistoupil. Jestliže soud provádí dokazování (§ 77 odst. 1 s. ř. s.) je povinen nařídit jednání, a to i tehdy, pokud účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Provedl-li soud dokazování listinnými důkazy bez nařízení jednání, trpí jeho rozhodnutí jinou vadou řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí a je důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76). Stěžovatel v žalobě namítal, že bylo povinností žalovaného při zjišťování skutkového stavu ohledně reálné funkčnosti azylového systému v Polské republice vycházet i z jiných zdrojů informací než z jediné inkriminované zprávy, ze které žalovaný a rovněž tak soud při svém rozhodování výlučně vycházel, a v tomto směru shromažďovat přesné a aktuální informace z různých zdrojů týkajících se rovněž členských států EU, do nichž žalovaný navrácí cizince v dublinském řízení; tuto námitku soud zcela pominul.

[12] Dle přesvědčení stěžovatele je kasační stížnost přijatelná, neboť v řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany došlo ze strany soudu k hrubému a zásadnímu porušení základních zásad soudního řízení správního a shora podrobně popsané nezákonné postupy mohly mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele; soud zejména nerespektoval ustálenou a bezrozpornou soudní judikaturu a v projednávané věci hrubě pochybil při výkladu hmotného a procesního práva (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS).

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy; plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání žádosti o mezinárodní ochranu a výpověď stěžovatele učiněnou ve správním řízení, na správní rozhodnutí a na své vyjádření k žalobě ze dne 16. 4. 2019 a 29. 4. 2019. S kasačními námitkami nesouhlasí, neboť neprokazují, že by žalovaný v průběhu své činnosti porušil některé ustanovení správního řádu či nařízení a následně vydal nezákonné či nedostatečně odůvodněné rozhodnutí. Se závěry napadeného rozsudku žalovaný plně

souhlasí. V případě stěžovatele nebylo naplněno žádné z kritérií stanovených v kapitole III. nařízení, které by určilo příslušnost ČR k posouzení žádostí o udělení mezinárodní ochrany, které stěžovatel podal v Polské republice. Stěžovatel byl držitelem dlouhodobého víza č. 010649079 vydaného Polskou republikou dne 18. 1. 2018 v Taškentu s možností vícenásobného vstupu a maximální délkou pobytu 352 dní ode dne 23. 1. 2018 do dne 9. 1. 2019. V případě stěžovatele tak bylo nezbytné aplikovat kritérium dané článkem 12 nařízení. Žalovaný je tudíž přesvědčen, že napadené rozhodnutí je opřené o bezprostředně závazné nařízení Dublin III a vychází ze zjištěného skutečného stavu věci. V napadeném rozhodnutí žalovaný a posléze i městský soud rovněž dostatečně posoudili azylový systém v Polsku a dospěli k závěru, že v případě Polska neexistují závažné důvody se domnívat, že zde dochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv EU. V podrobnostech odkazuje žalovaný na obsah správního spisu, zejména pak na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Namítané systémové nedostatky v azylovém řízení, na které stěžovatel poukazuje v kasační stížnosti, dle názoru žalovaného nejsou způsobilé zpochybnit rozhodnutí soudu v předmětné věci. Žalovaný je přesvědčen o tom, že kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a jedná se tudíž o nepřijatelnou kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s., proto navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl.

[14] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*, 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[15] Stěžovatel v tomto případě v zásadě namítá nesprávnou aplikaci čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III opírající se o nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, na jehož základě městský soud dospěl k závěru, že přemístění stěžovatele do Polské republiky je možné, a dále nesprávné, resp. nepřezkoumatelné vypořádání žalobních námitek stěžovatele. Stěžovatel tedy namítá taková zásadní pochybení městského soudu, která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z

pokračování

hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti prima facie vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[16] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[17] Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé nařízení *[ž]ádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III*. Výjimku představuje situace popsaná v čl. 3 odst. 2 větě druhé, dle které *[n]ení-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*.

[18] Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud zejména v rozsudku ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016 - 22, z citovaných ustanovení vyplývá, že v rámci dublinského systému nelze premisťovat žadatele o mezinárodní ochranu do zemí, v nichž azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu vykazují natolik závažné, tedy systémové nedostatky z hlediska závazných standardů Společného evropského azylového systému (resp. z hlediska srovnatelných závazků ostatních zemí dublinského systému, které nejsou právními předpisy Společného evropského azylového systému v té či oné míře vázány), že by zde v případě přemístění žadatele do dané země dublinského systému vzniklo riziko nelidského či ponižujícího zacházení s tímto žadatelem rozporné s požadavky zejména čl. 4 Listiny základních práv EU, resp. čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jak byly konkretizovány v judikatuře obou evropských soudů, tedy Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva (přímo k možnosti vzniku takové újmy v rámci uplatňování dublinského systému srov. zejména rozsudky velkého senátu Soudního dvora ze dne 21. 12. 2011, *N. S. a M. E.*, C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865; ze dne 14. 11. 2013, *Puid*, C-4/11, EU:C:2013:740 a ze dne 10. 12. 2013, *Abdullahi*, C-394/12; EU:C:2013:813 a dále rozsudky velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. 1. 2011 ve věci *M.S.S. proti Belgii a Řecku*, stížnost č. 30696/09 a ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12, a to ať již přímo v této zemi, do níž má být žadatel přemístěn, anebo - z důvodu absence řádného posouzení jeho žádosti - v zemích třetích, včetně případně i země jeho původu (pozn. NSS: i přesto, že české znění čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III používá výraz „systematické nedostatky“, podrží se zdejší soud i v tomto rozsudku přesnější formulace „systémové nedostatky“, která odpovídá např. francouzskému i anglickému znění téhož ustanovení nařízení Dublin III, jakož i předcházející výše zmiňované judikatuře velkého senátu Soudního dvora EU k této otázce, kterou dané ustanovení kodifikuje).

[19] Nejvyšší správní soud v této souvislosti rovněž judikoval, že úvaha správního orgánu týkající se možnosti přemístění žadatele ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III musí být obsažena v každém rozhodnutí o přemístění

žadatele, bez ohledu na to, do jaké země má být žadatel přemístěn (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014 - 27). Rovněž v rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016 – 44, zdejší soud konstatoval, že závěry správního orgánu o tom, zda přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do státu určeného jako stát příslušný pro posouzení jeho žádosti nebrání systémové nedostatky, musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spise.

[20] V projednávané věci bylo na žalovaném posoudit, zda v případě Polska existují závažné důvody se domnívat, že zde dochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v této zemi, které by vedly k riziku nelidského nebo ponižujícího zacházení se stěžovatelem v důsledku jeho přemístění do Polska jakožto země jinak příslušné k vyřízení jeho žádosti. Na adresu žalovaného nelze říci, že by žalovaný své stanovisko k dané otázce vůbec neodůvodnil, resp., že by správní spis neobsahoval podklady, z nichž vycházel. Nejvyšší správní soud však na straně druhé nemůže posoudit, zda je toto odůvodnění dostatečné, a zda ob stojí závěr žalovaného, potažmo městského soudu, že souhrnné informace podávají zcela vyčerpávající a jednoznačnou informaci o stavu azylového řízení v Polsku.

[21] Je pravdou, že např. v rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 6 Azs 123/2017, na který městský soud odkazuje, a jež vychází z judikatury obsažené v rozsudku ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016 – 26, se uvádí: „(...) *Polská republika je bezpečnou zemí, která neporušuje základní lidská práva a dbá na jejich dodržování. K opačnému závěru by bylo možné dospět pouze tehdy, pokud by byl prokázán opak, k čemuž v tomto řízení nedošlo. Neexistují totiž žádné důkazy, že by v Polské republice docházelo k nelidskému či ponižujícímu zacházení, jak to má na mysli čl 4 Listiny základních práv Evropské unie.*“ V tam posuzovaném případě však stěžovatelka, na rozdíl od stěžovatele ve věci nyní posuzované, netvrdila nic, co by nasvědčilo existenci systémových nedostatků v Polské republice, nenavrhla žádné důkazy k prokázání jí tvrzených skutečností, z nichž by dovozovala existenci systémových nedostatků v Polsku, pro které by tam nemohla být stran posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany předána. Nejvyšší správní soud tak musí konstatovat, že odkaz městského soudu na uvedený rozsudek není zcela případný.

[22] Nejvyšší správní soud nikterak nezpochybňuje, že v otázce azylového řízení mezi členskými státy platí domněnka vzájemné důvěry, žadatel tak musí uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostacích v polském azylovém řízení, jež by důkladně podepřel relevantními důkazy. K principu vzájemné důvěry se zřetelně vyslovil Nejvyšší správní soud např. v usnesení ze dne 7. 6. 2016, č. j. 8 Azs 18/2016 – 52: „*Evropský azylový systém je totiž založen na domněnce vzájemné důvěry a na předpokladu, že zacházení s žadateli o azyl v každém členském státě splňuje požadavky Listiny základních práv EU, Ženevské úmluvy i Úmluvy o lidských právech a základních svobodách. Tato domněnka je vyvratitelná, to však neznamená, že jakékoli porušení základního práva členským státem automaticky znemožňuje přemístění žadatele o azyl do tohoto členského státu. Je tomu tak pouze tehdy, je-li třeba se vážně obávat, že dochází systematickým nedostatkům azylového řízení a podmínek příjmu žadatelů v příslušném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Statistiky samy o sobě nezakládají vážnou obavu ve smyslu čl. 3 odst. 2 věty druhé nařízení Dublin III, neboť k nim chybí konkrétní poznatky, že by posouzení žádostí ukrajinských občanů*

pokračování

o mezinárodní ochranu bylo ze strany Polska pouze paušální, formalistické a nezohledňující specifika konkrétního případu.“

[23] V projednávané věci otázka, zda informace, které si žalovaný obstaral (resp. jednu zprávu Ministerstva vnitra, která byt byla datována 8. 1. 2018, shromažďovala data zejména z roku 2016, přičemž žádost stěžovatele byla posuzována v lednu 2019) a na základě nichž své závěry odůvodnil, byly dostatečným zdrojem relevantních zjištění. Stěžovatel v žalobě výslovně namítl, že tímto dostatečným zdrojem nebyly a uvedl konkrétní důkazy, z nichž dle něj vyplývá, že zjištění uváděná žalovaným a poté aprobevovaná soudem, nejsou dostatečná, resp. jsou se zjištěními stěžovatele rozporná. Bylo proto na místě tyto rozpory o tvrzených systémových nedostatcích v Polské republice v řízení před městským soudem odstranit. Nejvyšší správní soud např. již v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, konstatoval: *„Ustanovení § 77 s. ř. s. zakládá nejenom pravomoc soudu dokazováním upřesnit, jaký byl skutkový stav, ze kterého správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel, ale také pravomoc dalšími důkazy provedenými a hodnocenými nad tento rámec zjistit nový skutkový stav jako podklad pro rozhodování soudu v rámci plné jurisdikce.“*

[24] Městský soud měl proto dle § 77 odst. 2 s. ř. s. provést a doplnit dokazování, za účelem zjištění, zda skutkový stav byl správními orgány zjištěn dostatečně. Jak konstatoval zdejší soud např. v rozsudku ze dne 30. 8. 2016, č. j. 5 As 203/2015 – 141, *„soud může použít i nové důkazy, které sice ve správním řízení nebyly předloženy, resp. nebyly součástí správního spisu, nicméně jsou schopny vypovídat o skutkovém stavu v době vydání správního rozhodnutí, a lze jimi tedy potvrdit nebo vyvrátit skutkový stav, který správní orgán zjistil ve správním řízení.“* Byť tedy obě strany souhlasily s rozhodnutím bez jednání, bylo na místě nařídit jednání, provést k důkazu stěžovatelem označené zdroje informací, dát možnost žalovanému se k nim vyjádřit a rozporné informace vyjasnit. Teprve poté mohl městský soud dospět k závěru, zda zdroj informací, z něhož žalovaný vycházel (tj. zpráva OAMP Polsko ze dne 8. 1. 2018) byl dostačující, jednoznačný a zda stěžovatelem v žalobě uváděné systémové nedostatky v azylovém řízení jsou ve vztahu k jeho osobě relevantní a způsobilé zpochybnit žalovaným zjištěný skutkový stav, z něhož v rozhodnutí vycházel či nikoli.

[25] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto dle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrací k dalšímu řízení; v něm je městský soud vázán právním názorem výše vysloveným. V novém rozhodnutí rozhodne městský soud rovněž o nákladech řízení o kasační stížnosti.

[26] Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019 – 9, se dle § 35 odst. 10 s. ř. s., s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za dva úkony právní služby: převzetí zastoupení vč. nahlédnutí do spisu a doplnění kasační stížnosti, t. j. 2 x 3100 Kč, a dále paušální náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč, celkem 6800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám advokáta Mgr. Luise Velázqueze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. září 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu